

Võlakirjad

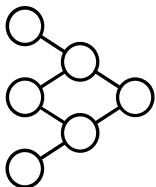
Üldine teave

Võlakirjad on võlainstrumendid, millega investor laenab ettevõttele kindlaks perioodiks raha ujuva või fikseeritud intressimääraga. Võlakirju kasutavad ettevõtted, kohalikud omavalitsused, riigid ja riikide keskvalitsused raha kaasamiseks ning mitmesuguste projektide ja tegevuste rahastamiseks.

Võlakirjade emiteerimisel tuleb kindlaks teha, kas neil on fikseeritud või ujuv intressimäär või neid emiteeritakse diskontovõlakirjadena.

Fikseeritud intressimääraga võlakirjad	Ujuva intressimääraga võlakirjad	Diskontovõlakirjad
Tagasimakstav kogusumma on suurem kui võlakirja nimiväärtus.	Tagasimakstav kogusumma on suurem kui võlakirja nimiväärtus.	Tagasimakstav summa võrdub võlakirja nimiväärtusega.
Kupongimaksud on fikseeritud ja neid makstakse regulaarselt.	Kupongimaksud on muutuvad ja neid makstakse regulaarselt.	Kupongimakseid ei tehta.
Kui investor hoiab võlakirja kuni lunastustähtpäevani, on selle tootlus teada.	Kupongimakse suurus sõltub iga asjakohase perioodi indeksist või muust kursist, seetõttu pole täpne summa ette teada.	Võlakirjade ostuhind on madalam kui selle nimiväärtus. Hoides võlakirja lunastusperioodi lõpuni, tekib tulu võlakirja nimiväärtuse ja selle ostuhinna vahest.

Emitendil on kohustus raha investoritele võlakirja tähtpäeval tagasi maksta. Võlakirja kehtivuse ajal võib investor võlakirja järelturul müüa, kui see on võimalik. Võlakirja turuhinna määravad turul kehtivad intressimäärad. Lisaks võivad võlakirja hinda mõjutada veel emitendi krediitireiting ja tema võime investering tagasi maksta.

Keerukus ja liigitus

Võlakirju saab liigitada vähem keerukateks ja keerukateks finantsinstrumentideks. Võlakirjad liigitatakse keerukateks finantsinstrumentideks juhul, kui need sisaldavad tuletisinstrumenti või kui võlakirjade struktuur on selline, et kliendil võib olla keeruline võlakirjaga seotud riske mõista. Mõned näited keerukatest võlakirjadest:

- **Allutatud võlakiri** on tagatiseta võlainstrument, mis laenuvõtja makseviivituse korral makstakse tagasi alles pärast kõigi muude ettevõtete võlgade ja laenude täielikku tagasimaksmist (kuid enne aktsionäride nõuete täitmist);
- **Ennetähtaegse tagasiostuõigusega võlakiri** võimaldab emitendil lunastada võlakiri enne lunastustähtaega ja sellisel juhul ei saa investor allesjäänud kupongimakseid. Lisaks kaasneb sellega reinvesteeringurisk, kuna reinvesteering võib olla võimalik ainult madalama intressimääraga. Tingimused, mille alusel võlakirja võib enne tähtaega lunastada, on määratletud võlakirja tingimustes;
- **Vahetusvõlakiri** on võlakiri, mida saab teatud tingimustel vahetada aktsiate vastu. Sel juhul toimub vahetamine teatava vahetuskursiga, mis on määratletud võlakirja tingimustes;
- **Võlakiri tuletisinstrumentiga**. Näiteks optiooniga võlakiri annab selle emitendile või omanikule õiguse tulevikus konkreetsete toimingute tegemiseks, näiteks lunastada või müüa võlakiri enne selle lõpptähtaega. Sellised toimingud on määratletud võlakirja tingimustes.

Keerukatesse võlakirjadesse investeerimine on üldjuhul riskantsem kui vähem keerukatesse võlakirjadesse investeerimine, kuna tuleb arvestada lisariskidega, mis võivad keerukate võlakirjadega tehinguid tehes kaasneda. Samuti võivad need lisariskid varieeruda olenevalt konkreetsest võlakirjast ja selle omadustest, mistõttu peaks klient enne investeringu tegemist võlakirja dokumentatsiooni väga hoolikalt läbi lugema. Investori riski kompenseerimiseks emiteeritakse keerukaid võlakirju tavaliselt kõrgema intressimääraga kui samaväärseid lihtvõlakirju, kuid kõrgemat tootlust seal juures ei tagata.

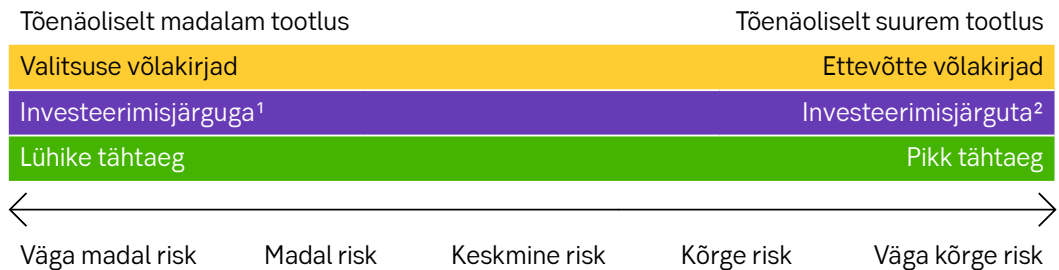
Väärtus

Üks võlakirjadesse investeerimise põhjus on prognoositav tulu kupongimaksetena või diskontovõlakirjade puhul nimiväärtuse ja ostuhinna vahena. Kui võlakirju hoitakse tähtajani, saavad investorid kogu põhiosa tagasi, mistõttu võidakse võlakirjadesse investeerimist kasutada ka kapitali säilitamiseks.

Kui võlakirjaga kaubeldakse järelturul, on oluline ka hinnamuutus – investor võib müügi- ja ostuhindade erinevuste tõttu teenida või kaotada.

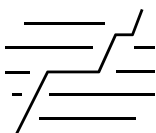
Võlakirja väärtus sõltub järgmisest faktoritest:

- **Kehtivad intressimäärad.** Turu intressimäärad ja võlakirjade hinnad järelturul liiguvad üldiselt vastassuunas. Mida pikem on võlakirja tähtaeg, seda suurem on mõju;
- **Emitendi krediitireiting** ja tema suutlikkus võlakirja lunastada;
- **Võlakirjaemissiooni lepingu tingimused.** Pikema lunastustähtajaga võlakirjade intressimäär on tavaliselt kõrgem kui lühiajalistel võlakirjadel. Mida pikem on võlakirja lunastustähtaeg, seda suurem on hinna volatiilsus.

¹ Investeeringijärgu võlakirjad on võlakirjad, millele on andnud investeeringijärgu krediitireitingu Standard & Poor's (reiting BBB– või kõrgem), Moody's (reiting Baa3 või kõrgem) ja Fitch (reiting BBB või kõrgem).

² Investeeringijärguta võlakirjad on võlakirjad, millele on andnud investeeringijärgu krediitireitingu Standard & Poor's (reiting BB+ või madalam), Moody's (reiting Ba1 või madalam) ja Fitch (reiting BB+ või madalam).

Riskid

Peamised võlainstrumentidega seotud riskid koosnevad instrumendi turuväärtuse võimalikest muutustest turu intressimäärade muutumise tõttu enne instrumendi tähtaja saabumist ja emitendi maksejõuetuse riskist.

Likviidsusrisk on seotud tururiskiga ja seisneb peamiselt selles, et klient võib kanda kahju likviidsuse puudumisest vastaval reguleeritud turul, mis raskendab väärtpaberite müüki kliendi soovitud ajal või mille tõttu väärtpabereid ei saa müüa turuhinna või kliendi soovitud hinna lähedase hinnaga. Juhul kui võlakiri eemaldatakse börsilt, võib see muutuda mittelikviidseks. Likviidsusrisk on tavaliselt märkimisväärselt suurem võlakirjade puhul, mida pole noteeritud reguleeritud turgudel.

Valutarisk võib tekkida, kui investor investeerib sellises valuutas olevasse võlakirja, mis ei ole investori põhivaluuta. Investorite jaoks on väiksem risk oma põhivaluutasse investeerimisel, v.a juhul, kui neil on piisavad teadmised valutariskidest.

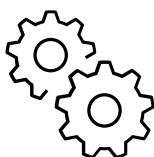
Maksejõuetuse risk tekib, kui emitent ei suuda teha nõutud intressimakseid või tagastada lunastustähtpäeval põhisummat. Emitendi makseraskuste korral võib investor ilma jääda kogu investeeritud rahast. Riigivõlakirjade puhul on emitendi maksejõuetuse tõenäosus väiksem kui ettevõtete võlakirjade puhul. Investeeringijärguga võlakirjade puhul on emitendi maksejõuetuse tõenäosus väiksem kui kõrge tulususega võlakirjade puhul. Kui ettevõtet ohustab pankrot, võib ta otsustada ka võlakirjad restruktureerida. Võlakirjade restruktureerimise protsess hõlmab tavaliselt intressimäärade ja/või põhisumma vähendamist, tähtaja pikendamist ja muid ebasoodsaid tingimusi.

Tururisk on risk, et klient kannab kahju üldisest negatiivsest hinnaliikumisest väärtpaberiturul või selle teatud osas. Ebasoodsaid hinnaliikumisi võivad põhjustada näiteks konkreetse riigi või majandusharu kehvad majandusnäitajad, ebastabiilne majanduskeskkond, väärtpaberiturg jms.

Intressimäär võib võlakirja hinda muuta. Intressirisk on seotud tururiskiga ja seisneb selles, et klient võib kanda kahju ebasoodsatest arengutest turul, mis võivad väljenduda intressimäära muutustes, intressimäära volatiilsuses, erineva riskitasemega investeerimisobjektide intressimäära vahes, laenude ennetähtaegses tagasimaksmises jms.

Reinvesteerimisrisk esineb ennetähtaegse tagasiostuõigusega võlakirja puhul, sest emitent võib võlakirja ennetähtaegselt tagasi kutsuda ja investor olla sunnitud reinvesteerima saadud raha madalama tootlusega väärtpaberitesse.

Krediidiriski puhul võib klient kanda kahju omandatud finantsinstrumentide väärtuse languse tõttu, sest väärtpaberite emitendil võivad olla kehvad finantstulemused, majandusraskused või esineda muud sarnased asjaolud. Emitendi kehvad majandustulemused võivad muu hulgas põhjustada vastava emitendi suutmatust täita oma väärtpaberitest tulenevaid kohustusi investorite ees.

Maksustamine ja kohaldatavad tasud

Investeeringutest saadud tulu kuulub maksustamisele. Investeerimiskonto võimaldab Eesti maksukohustuslastel investeeringutelt saadud tulu maksustamist edasi lükata. Maksustamine sõltub iga kliendi individuaalsetest asjaoludest ja võib tulevikus muutuda. Kliendid peaksid ise-iseisvalt hindama kõiki investeeringute maksustamise või nende tasuvusega seotud asjaolusid.

Kohaldatavad tasud:

- Arveldustasu
- Hoidmistasu

Täpsem teave tasude kohta on SEB hinnakirjas.